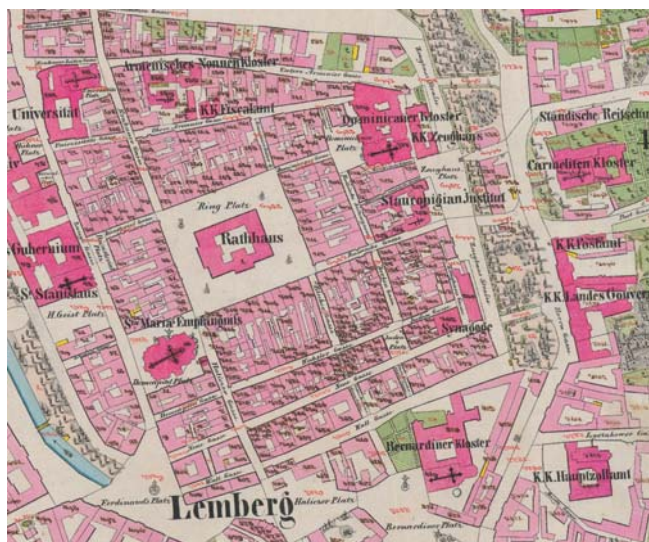

Другий розділ – це репродукції старих планів Львова, з-поміж яких найдавніший датується 1635 роком. Розділ умовно поділяється на три групи: плани 1635-1780, 1802-1872 і 1910-2013 років. Усього буде 24 плани, оригінали яких зберігаються в бібліотеках Львова, Відня, Стокгольма. Деякі плани мають доволі великі формати, наприклад, план 1766 р. – 110×120 см, 1917 р. – 140×130 см, через що можуть виникати проблеми з їхньою публікацією. У. Кришталович пояснила критерії відбору планів: із великої кількості матеріалів відбиралися ті, що охоплюють всю територію міста, а не окремі його частини; ті, що раніше не публікувалися і ті, що демонструють просторовий розвиток міста.

Третій розділ – види та панорами Львова різних років. Їх заплановано сім. Найдавніший датується початком XVII ст., останній – 1866 роком.

Четвертий розділ представлений картами-реконструкціями авторства М. Капралю, С. Ямелинця, Ю. Лукомського, Ю. Диби, М. Долинської, Ігоря та Ольги Оконченків, А. Фелонюка, Т. Гринчишина. На оригінальних реконструкціях відтворено динаміку розвитку міста від XIII до XXI ст.: заселення території; адміністративно-територіальні межі; фортифікації; нерухомість, юридики та лібертації XVIII ст.; сакральні споруди. До речі, попри наукову вагу Львова, місто недостатньо вивчене, недостатньо досліджене археологічно. Уже в процесі створення авторських карт було заповнено багато "білих плям" історії та географії міста: встановлено давнє річище Полтви, реконструйовано обриси давніх фортифікацій. Цікаві висновки було зроблено з порівняння кадастрового плану міста 1849 р. з сучасними топографічними матеріалами.

Чотири карти атласу визначено як базові або карти-маркери. Це кадастровий план 1849 р. (1:2 500), регіональна карта (урбаністичне оточення) 1824 р. (1:100 000), карта-реконструкція розвитку території (1:50 000) і сучасна карта масштабу 1:2 500 для порівняння з картою 1849 року.

Фрагмент кадастрового плану Львова 1849 р.

У разі успішного видання атласу Львова, що розглядається як тестовий для інших українських міст, досвід буде поширено насамперед на невеликі історичні міста, яких багато на Західній Україні. На Лівобережжі претендентами на залучення до серії європейських атласів міст можуть бути Чернігів, Глухів, Путивль. Щодо відбору міст – у кожній країні свій критерій. У Польщі, наприклад, програму видання атласів розпочали з міст, що раніше входили до складу Німеччини (міста Східної Пруссії, Померанії, Силезії). В Угорщині відбір міст здійснювався за типом ландшафту (передгір'я, рівнина, біля річки тощо), за торговельним значенням та адміністративною належністю (ті, що входили до королівських маєтностей).

У ході конференції було виявлено спільні проблеми українських і закордонних творців таких атласів: усі роботи здійснюються на громадських засадах, не всі підготовлені до такої масштабної праці, через брак коштів не завжди вдається залучити необхідних фахівців, потреба в спонсорах, непослідовність ентузіастів, розбіжності в поглядах на тематику і структуру атласів. Крім суто організаційних, додаються наукові проб-

леми. Найчастіше це поганий стан або брак необхідних картографічних джерел, а фахівці з історії міст зазвичай мало уваги приділяють питанням топографії. Утім це не завадило небайдужим картографам та історикам щорічно поповнювати серію атласами, розширювати коло користувачів і залучати до проекту все нові й нові країни. Україна – перша держава на пострадянському просторі, що долучилася до проекту.

© Д. В. Ісаєв

* * *

ОДИНАДЦЯТЕ ЗАСІДАННЯ ВІДДІЛУ СХІДНА ЄВРОПА, ПІВНІЧНА ТА СЕРЕДНЯ АЗІЯ ГРУПИ ЕКСПЕРТІВ ООН З ГЕОГРАФІЧНИХ НАЗВ

Відповідно до рішення, прийнятого в Баку (2012 р.), та на запрошення Державного агентства земельних ресурсів України у м. Ялта (сmt Кореїз) з 22 по 26 квітня 2013 р. відбулося **Одинадцять засідання Відділу Східної Європи, Північної та Середньої Азії Групи експертів ООН з географічних назв** (далі – Відділ). Діяльність Відділу спрямована на координацію робіт зі стандартизації географічних назв та обмін досвідом між фахівцями країн, що входять до його складу. Це експерти з географічних назв з Азербайджану, Вірменії, Білорусі, Болгарії, Казахстану, Киргизії, Молдови, Російської Федерації, Таджикистану, Туркменістану та України.

У засіданні взяли участь 17 делегатів від країн-членів Відділу (Азербайджану, Болгарії, Росії та України) і 3 представники від країн-спостерігачів (Латвії та Литви). Україну представляли: *І. М. Заєць*, директор Департаменту топографо-геодезичної та картографічної діяльності Держземагентства України, *Н. О. Кізілова*, начальник відділу картографії та географічних назв Держземагентства України, *І. Ю. Яблочкіна*, головний спеціаліст цього ж відділу, *І. С. Руденко*, головний редактор, *Н. І. Сивак*, начальник відділу стандартизації географічних назв, *І. Л. Дрогушевська*, провідний редактор відділу стандартизації географічних назв, *О. Ю. Дегтяр*, начальник відділу діловодства – всі з ДНВП "Картографія".

Засідання відкрили голова української делегації *І. М. Заєць* та голова Відділу *В. М. Богінський* (Росія), які привітали учасників засідання, відзначивши важливість цього заходу для вирішення питань унормування географічних назв. Крім того, *І. М. Заєць* поінформував учасників засідання про зміни, що сталися у системі органів державного управління України у сфері топографо-геодезичної та картографічної діяльності. Він відзначив, що вибір Криму обумовлений особливостями топоніміки цього краю, які полягають у специфіці історичного розвитку півострова: перебування на його території в різний час різних народів, взаємодія різних культур, мов, неодноразова зміна суспільного устрою.

В. М. Богінський нагадав учасникам засідання про задачі та принципи діяльності Групи експертів ООН з географічних назв, етапи створення, формування та діяльності Відділу з часу його заснування.

Делегації Азербайджану, Болгарії, Латвії, Росії та України розповіли про діяльність зі стандартизації географічних назв, що проводилася у їхніх країнах у 2011 та 2012 рр.

На засіданні розглядалися питання стану нормативно-правової бази, перспектив створення національних баз даних, каталогів, реєстрів географічних назв, видання газетирів, довідників, словників географічних назв, впровадження систем латинізації назв тощо.

Представники Росії та України поінформували учасників засідання про зміни, внесені у вже існуючі закони у сфері топографо-геодезичної та картографічної діяльності країн.

Високу зацікавленість учасників заходу викликали національні геопортали. Українська делегація представила геопортали "Державна геодезична мережа України", "Довідник адміністративно-територіального устрою України" та "Публічна кадастрова карта України", а також розповіла про стан робіт зі створення Державного реєстру географічних назв, підготовки та функціонування інформаційно-пошукової системи, заповнення близько 36 000 карток географічних назв України та розроблення інструкції із заповнення карток обліку назв населених пунктів, об'єктів гідрографії, орографії і залізниць.

Російська делегація ознайомила зі своїм геопорталом "Публічна кадастрова карта" й Державним каталогом назв географічних об'єктів, доповіла про участь офіційної делегації країни у засіданні Підкомітету з найменування форм підводного рельєфу (ГЕБКО) Об'єднаної комісії Міжурядової океанографічної комісії та Міжнародної гідрографічної комісії (м. Веллінгтон, жовтень 2012 р.), повідомила про оновлення інструкцій з передачі російською мовою географічних назв з мов народів Республіки Башкортостан і Республіки Татарстан.

Болгарська делегація поділилася досвідом роботи зі створення Реєстру географічних назв Республіки Болгарія та інформаційної системи, яка забезпечує реєстрацію нових географічних назв, їх зберігання, оновлення, обслуговування населення та надання користувачам необхідної інформації.

Представники азербайджанської делегації поінформували учасників зібрання про видання Довідника адміністративно-територіального устрою Азербайджану, який містить інформацію з 1828 р., а ще про роботу зі створення Державного реєстру географічних назв.

Представник Латвії *Д. Каваце* ознайомила делегації з інших країн з публічною версією бази даних географічних назв, що містить 89 000 найменувань.

Українська та болгарська делегації повідомили про прийняття Десятою Конференцією ООН зі стандартизації географічних назв (м. Нью-Йорк, серпень 2012 р.) резолюцій X/9 та X/8 про міжнародне застосування системи латинізації українських та болгарських географічних назв.

Голова Відділу *В. М. Богінський* ознайомив учасників засідання з підсумками роботи Десятої конференції зі стандартизації географічних назв і 27-ї сесії Групи експертів ООН з географічних назв та нагадав про завдання, які стоять перед країнами в плані підготовки до 28-ї сесії Групи експертів ООН (м. Бангкок, 2014 р.), наголосивши про вчасне надання інформації для підготовки доповіді Відділу.

У ході засідання відбулася презентація картографічних творів, нормативних і довідкових видань з географічних назв, виданих в Азербайджані, Болгарії, Латвії, Росії та Україні. Найбільшу експозицію картографічних творів представили господарі засідання. Головний редактор ДНВП "Картографія" *І. С. Руденко* презентувала карту автошляхів Автономної Республіки Крим з географічними назвами українською та російською мовами масштабу 1:250 000, карту світу масштабу 1:22 000 000, атлас світу, а також картографічні твори, видані латиницею.

Делегація Азербайджану презентувала "Історичний атлас Нахічівану", атлас світу, екологічні атласи, туристичні карти масштабу 1:24 000, карти автошляхів масштабу 1:500 000 та інші твори.

Представники Болгарії ознайомили учасників засідання з виданням Ортофотоатласу столичного муніципалітету масштабу 1:5 000. Він містить матеріали аерозйомки території міста Софії. До атласу увійшли і спеціальні карти, на яких об'єкти зображені в тривимірному вигляді (воно сприймається за допомогою 3D-окулярів). Ортофотоатлас призначений для фахівців, любителів і колекціонерів.

Представник Латвії продемонструвала топографічні карти, підготовлені Агентством земельних ресурсів країни в масштабах 1:10 000, 1:50 000, адміністративну та оглядову карту Латвії масштабу 1:250 000 та іншу продукцію. *Д. Каваце* представила книгу "Крустпільська волость. Топоніми. Географія. Історія", яка містить стандартизовані географічні назви цієї адміністративної одиниці.

Представник російської делегації розповіла про запровадження топонімічної рубрики в журналі "Геодезия и картография", в якій публікуються матеріали про географічні назви окремих регіонів країни з ономастичними їх тлумаченнями, учасникам засідання також було продемонстровано електронну версію Національного атласу Росії, "Атлас присоединенной территории города Москвы", видання "Ономастика для всех", "Как появились названия рек и озер" та ін.

Засідання підтвердило повноваження голови Відділу В. М. Богінського та заступника голови І. С. Руденко на термін до Одинадцятої конференції зі стандартизації географічних назв (2017 р.).

Проведення 12-го засідання Відділу заплановано на першу половину 2015 р. Остаточне рішення буде прийнято головою після отримання відповідних пропозицій картографо-геодезичних служб країн-членів Відділу.

Після закриття засідання Відділу відбулося **10-те засідання Робочої групи з географічних назв Міждержавної ради з геодезії, картографії, кадастру та дистанційного зондування Землі держав-учасниць СНД**, у якому взяли участь члени Робочої групи – представники Азербайджану, Росії, України, Болгарії та Литви.

Д. Каваце (крайня справа) показує картографічну продукцію Латвії

І. С. Руденко ознайомлює учасників засідання з картографічною продукцією України

Р. Гусейнлі (крайній справа) демонструє картографічні твори Азербайджану

М. М. Морозова (Росреєстр) презентує картографічну продукцію Росії

Голова Робочої групи В. М. Богінський підсумував її діяльність у 2012 р. з оновлення Електронного бюлетеня змін назв географічних об'єктів держав-учасниць СНД за матеріалами, що надійшли з Азербайджану, Вірменії, Білорусі, Молдови, Казахстану, Росії, Туркменістану, Узбекистану та України.

Учасники засідань розглянули організаційні й технологічні питання доповнення зазначеного бюлетеня електронними картами політико-адміністративного устрою держав-учасниць СНД. Україна запропонувала варіант електронної карти, який було вирішено рекомендувати для використання іншими країнами при розробленні карт політико-адміністративного устрою своїх держав.

Учасники засідання висловили вдячність Державному агентству земельних ресурсів України за високий рівень організації заходів, створення добрих умов для роботи та за гостинність.

© І. Ю. Яблочкіна